

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalarda Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi
ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

2.- İbrahim KÖŞDERE

Çanakkale Milletvekili

3.- Ali Osman SALİ

Balıkesir Milletvekili

4.- Sedat PEKEL

Balıkesir Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Kalkınmışlık düzeyinin çok düşük olduğu adaları tecrit koşullarından kurtarmak, adalarda yaşayan insanların yaşam koşullarını kolaylaştırmak, adaların devamlı olarak dışarıya verdiği göçün önüne geçmek, adalarda istihdamın yaratılması ve yatırımların daha fazla özendirilmesiyle mümkün olacaktır.

Adaların coğrafi özelliğinden kaynaklanan zorlukların ortadan kaldırılmasını, doğal çevrenin üstün özelliklerinin ve kültürel mirasın işletmecilik mantığı ile kalkınmaya dahil edilmesini, sürekli kalkınmanın sağlanmasını ve işsizliğin azaltılmasını hedefleyen Adalarda Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Madde ile Kanun teklifinin amacı düzenlenmektedir. Teklifin amacı, yerleşim olan ve/veya yerleşim olmayan adalarımızda vergi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak, işverenlere sosyal sigortalar prim desteği sağlamak suretiyle yatırımları ve istihdam imkanını arttırmaktır.

Madde 2.- Madde ile bu Kanun teklifi kapsamına giren adalar belirlenmektedir.

Madde 3.- Madde ile yeni istihdam sağlayan işverenlerin, bu istihdamlar nedeniyle hesaplanacak gelir vergisinin tamamının veya bir kısmının, verecekleri muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden gelir vergisine mahsup edilerek terkin edilmesi suretiyle istihdam üzerindeki yükün azaltılması amaçlanmıştır.

Madde ile yeni istihdam edilen personelin ücretleri üzerinden yapılacak gelir vergisi stopajının genel kurallar çerçevesinde hesaplanarak kesilmesi, verilen muhtasar beyanname ile tahakkuk ettirilmesi, ancak tahakkuktan terkin edilerek ilave istihdam sağlayan işverene bu kadarlık bir ek imkan sağlanması öngörülmüştür. Böylece ilave istihdamın işverene maliyeti, terkin edilen gelir vergisi stopajı kadar azaltılmıştır.

Eskiden beri faaliyetine devam eden işletmeler açısından, maddede yeni işe alınan işçi sayısı, mükelleflerin 01.05.2004 tarihinden önce vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler olarak ifade edilmiştir.

Madde 4.- Madde ile istihdamı arttırmak amacıyla işverenlere sigorta prim desteği sağlanmaktadır.

Yapılan düzenleme ile gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kapsama dahil adalardaki işyerlerinde yeni işe aldıkları işçiler için 506 sayılı Kanunun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin bir kısmının veya tamamının Hazinece karşılanması öngörülmektedir.

Madde 5.- Kanunun 2 inci maddesi kapsamındaki adalarda 31.12.2008 tarihine kadar yapılacak teşvik belgeli yatırımlara vergi, resim ve harç muafiyeti getirilmektedir.

Madde 6.- Madde enerji desteğini düzenlemektedir.

Madde ile 31.12.2008 tarihine kadar, adalarda ve seçilmiş bazı sektörlerde faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak asgari 10 işçi çalıştıran ve bu istihdamı enerji desteğinden yararlanan süre boyunca muhafaza edecek işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin, çalıştırılan işçi sayısı ve faaliyet gösterilen yer ile bağlantılı olarak %20 ila %40'ının Hazinece karşılanması öngörülmektedir.

Daha önce faaliyete başlamış işletmelere de koşullu olarak enerji desteği sağlanması öngörülmüştür.

Madde 7.- Madde TDİ'nin adalarda üstlendiği deniz taşımacılığında navlun ve yolcu ücretlerinde özel indirim öngörür.

Madde 8.- Madde ile adalarda kamu sektöründeki istihdamı teşvik etmek amacıyla adalarda görevli memurlara özel teşvikler düzenlenir.

Madde 9.- Madde, Kanunun 2 inci maddesi kapsamındaki adalarda uygulanacak diğer teşvikleri belirler.

Madde 10.- Çeşitli hükümleri içeren madde ile yapılan düzenlemeler aşağıda açıklanmaktadır.

(a) bendi ile yapılan düzenleme ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi olan hizmet ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler ile ilgili olarak bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddeleri hükümleri ile getirilen teşviklerin uygulanmaması öngörülmektedir.

(b) bendi ile yapılan düzenleme ile mevcut ve faaliyette bulunan işletmelerin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nevi değiştirmesi gibi durumların yeni işe başlama olarak değerlendirilmemesi, devir, birleşme ve bölünme hallerinde devralan veya birleşilen kurumun işçi sayısında meydana gelen artışın bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddeleri hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmaması öngörülmektedir.

4 aylık sigorta prim bordrolarında, bordronun ilgili olduğu dönem içinde istihdama yönelik değişiklikler olmuş olması halinde hangi sayının esas alınacağına ilişkin belirleme (c) bendinde yapılan düzenlemede yer almaktadır. Ayrıca teşviklerin amacına ulaşabilmesi için teşviklerin gerçekten istihdam artışı yaratan işletmelere (mükelleflere) sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle gerçek istihdam artışına yol açmayacak işlemlerin teşviklerden yararlanmak için yeterli olmamasına yönelik düzenleme de bu bentte yer almaktadır.

(e) bendi ile Hazinece karşılanacak prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak vergiye tâbi olacak kazancın tespitinde dikkate alınmaması sağlanmıştır. Mükelleflerce ilgili oldukları dönemlerde gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınacak enerji giderleri, iadenin gerçekleştirildiği dönemde matrahın tespitinde gelir olarak dikkate alınacaktır.

(f) bendi ile kamu işletmelerinin 4 ve 6 ncı maddeler ile getirilen teşviklerden yararlanmayacağı belirtilmektedir.

Madde 11.- Yürürlük maddesidir.

Madde 12.- Yürütme maddesidir.

ADALARDA YATIRIMLARIN VE İSTİHDAMIN TEŞVİKİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; Adalarımızda vergi ve sigorta prim teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmaktır.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun, Gökçeada, Bozcaada, Marmara Adası, Avşa Adası, Paşalimanı Adası ve Ekinlik Adası'nı kapsar.

Gelirler ve kurumlar vergisi stopajı teşviki

MADDE 3.- 31.12.2008 tarihine kadar uygulanmak üzere 2 inci madde kapsamındaki adalarda, 01.05.2004 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile 01.05.2004 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son dört aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin %80'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

Terkin edilecek vergi tutarı sınırlandırılmış olup, bu tutar, yeni işe alınan işçi sayısı ile asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken verginin çarpımı sonucu bulunacak tutarın %80'ini aşamaz. Kıyaslama toplu olarak yapılacak olup, her bir işçi için ayrı ayrı hesaplama yapılmayacaktır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Sigorta primi işveren paylarında teşvik

MADDE 4.- 31.12.2008 tarihine kadar uygulanmak üzere, 2 inci madde kapsamındaki adalarda, 01.05.2004 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile 01.05.2004 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son dört aylık sigorta prim bordrolarında

bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için, 17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin %80'i Hazinece karşılanır.

Hazinece karşılanacak tutar, 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen kazanç alt sınırına göre hesaplanan işveren hissesi prim tutarının %80'ini aşamaz. Dolayısıyla bu tutarı aşan kazanç üzerinden hesaplanacak primler işverenler tarafından ödenecektir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken belirlenir.

İşlemlerde vergi, resim, harç istisnası

MADDE 5.- Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31.12.2008 tarihine kadar uygulanmak üzere; 2 inci madde kapsamındaki adalarda yapılacak teşvik belgeli yatırımlarla ilgili aşağıda belirtilen işlemler; veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçlardan müstesnadır:

1. Arazi ve arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği, rehin ve ipotek tesis terkini, islah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kağıtlar,

2. Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kağıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar,

Yatırımların bu maddede belirtilen süre içinde tamamlanmaması halinde, daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ile; öngörülen amaç dışında kullanılması halinde ayrıca kusur cezası ile birlikte tahsil edilir. Bu uygulamada zamanaşımı 31.12.2015 tarihinden itibaren başlar.

Yatırım projesinin tamamının fiziki olarak hangi hallerde gerçekleşmiş sayılacağına ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken belirlenir.

Enerji desteği

MADDE 6.- 31.12.2008 tarihine kadar uygulamak üzere, 2 inci madde kapsamındaki adalarda, 01.05.2004 tarihinden itibaren imalat sanayi, madencilik, hayvancılık (balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, soğuk hava deposu, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanında faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak asgari 10 işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin %20'si Hazinece karşılanır. Bu orana 10'dan sonraki her bir işçi için 0,5 puan eklenir. Hazinece karşılanacak oran %40'ı geçemez.

01.05.2004 tarihinden önce birinci fıkrada belirtilen konularda faaliyete geçmiş olan işletmeler, bu maddenin yürürlük tarihini müteakip 01.05.2004 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayılarını fiilen ve sürekli olarak en az %20 oranında artırmaları ve asgari 10 işçi çalıştırmaları koşuluyla %20 oranında enerji desteğinden yararlanırlar. Bundan sonraki her bir işçi için destek oranı 0,5 puan artırılır. Yararlanılabilecek destek oranı %40'ı geçemez.

Fillen ve sürekli olarak çalıştırılan işçi sayısının tespitinde, bir takvim yılının en az ¾ ünde çalıştırılmış işçi sayısı esas alınır. Yıl içinde faaliyete başlanmış olması halinde, faaliyette bulunulan süre dikkate alınır.

Bu maddenin uygulanmasına yönelik asgari kapasiteleri belirlemeye Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı, enerji giderlerinin iadesine ilişkin süreleri tespit etmeye, iadeyi nakden veya mahsuben yaptırmaya ve uygulamanın usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık müştereken yetkilidir.

Taşımacılık desteği

MADDE 7.- Türkiye Denizcilik İşletmelerinin, 2 inci madde kapsamındaki adalara yaptığı taşımacılık hizmetlerinde, navlun ve yolcu ücretleri %40 oranında özel indirimli olarak uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir.

Kamu personeline destek

MADDE 8.- Görev süresinin %50'den fazlasını 2 inci madde kapsamındaki adalarda tamamlamış olan kamu alanında görevli memurların ayrıca çalıştıkları her iki yıla bir yıl eklenir. Bu memurlara yılda bir defa olmak üzere maaşlarının üç katı ikramiye ödenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Diğer teşvikler

MADDE 9.- 2 inci madde kapsamındaki adalarda;

- a) İlave istihdam yaratmaya yönelik demirbaşa kaydedilecek araç alımlarında KDV alınmaz.
- b) Üretilen mal ve hizmetlerden KDV alınmaz.
- c) Doğrudan ithal edilen ürünlerde KDV oranı %13 olarak uygulanır.
- c) Devlete alı yarım kalmış yatırımlar ve atıl durumdaki tesisler, ihale yoluyla en fazla istihdam sağlamayı taahhüt eden yatırımcıya, 30 yıl süreyle ücretsiz tahsis edilir.

Çeşitli hükümler

MADDE 10.- Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi olan hizmet ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler hakkında 3, 4 ve 6 ncı madde hükümleri uygulanmaz.

- b) Mevcut ve faaliyette bulunan işletmelerin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nevi değiştirmesi gibi haller, 3, 4 ve 6 ncı maddelerin uygulanmasında yeni işe başlama olarak değerlendirilmez.

- c) 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirilen işçi sayısı olarak bordronun ilgili olduğu dönemin son ayına ilişkin işçi sayısı dikkate alınır. Kapsama dahil olan illerde bulunan işyerleri dolayısıyla birden fazla bordro verilmesi durumunda işçi sayısı olarak, 6 ncı maddede uygulanmasında ilgili işkolu veya sektörde faaliyet gösteren işletmelere ilişkin bordrolardaki işçi sayısının toplamı dikkate alınır. Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad veya unvan veya bir iş birimi olarak açılması halinde, bu faaliyet ile ilgili olarak bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

d) Yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi ek bir kapasite ve istihdam artışına neden olmayan, sadece teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılan işlemler, bu Kanunla getirilen teşviklerden yararlanamaz.

e) 4 üncü madde hükmüne göre Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz, 6 ncı madde kapsamında Hazinece karşılanan enerji giderleri iadenin yapıldığı dönemde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınır.

f) Kamu işletmeleri hakkında 4 ve 6 ncı madde hükümleri uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 11.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

